

ΓΙΑΤΙ Ο ΤΕΚΤΟΝΙΣΜΟΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Ο όρος «θρησκεία», δηλώνει γενικά την σχέση των ανθρώπων, ανεξαρτήτως φύλου και ηλικίας, με το «ιερό», το οποίο, στην ιστορική πορεία του ανθρώπινου γένους, κατανοήθηκε με διάφορους τρόπους, αναλόγως με την χρονική εποχή και με το επίπεδο του εκάστοτε πολιτισμού (Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος, Λαρούς, Μπριτάνικα, Τόμοι 28ος, σελ. 258 - 292 και 37ος σελ. 404 - 408). Η σχέση με το ιερό εκφράσθηκε με ποικίλες μορφές : πρώτιστα με την λατρεία, η οποία εκφράζει την απόκριση τού ανθρώπου προς την ιερή υπερβατική δύναμη, δηλαδή τον Θεόν. Οι λατρευτικές πράξεις, περιλαμβάνουν τα τελετουργικά δρώμενα, τις ατομικές και ομαδικές προσευχές, τους εκστατικούς λόγους, την ιερή μουσική, τις ψαλμωδίες και διάφορες τυπικές εκδηλώσεις σεβασμού, προς ό,τι εκπροσωπεί το ιερό. Επίσης, η σχέση με το ιερό, δηλαδή η θρησκεία, εκφράζεται με την μορφή ενός συγκεκριμένου θρησκευτικού κώδικα ηθικής, ο οποίος ορίζεται από την εκάστοτε θρησκεία και εφαρμόζεται κατά δογματικό τρόπο, ως επιβαλλόμενος άνωθεν (Εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος - Λαρούς - Μπριτάνικα Τόμος 26ος σελίς 212 και 218). Για παράδειγμα, η Χριστιανική Ηθική εκφράζει την Χριστιανική διδασκαλία ως προς την σχέση τού ανθρώπου με τον Θεόν. Συγκεκριμένα, η σχέση αυτή πρέπει να είναι σύμφωνη με το υπόδειγμα τής ζωής του Ιησού Χριστού, την οποία, όμως, ο Χριστιανός οφείλει, όχι απλώς να μιμηθεί, όπως συμβαίνει με οποιοδήποτε ηθικό πρότυπο. Ο Χριστιανός οφείλει, συνεχώς να βιώνει την ίδια την ζωή τού Ιησού Χριστού, χάρη σε μία υπερβατική οντολογική μεταβολή του, διά μέσου της εξομολόγησης και της μετάνοιας, καθώς και μέσα από την ένωσή του με την Εκκλησία.

Το θρησκευτικό, δηλαδή, φαινόμενο, είναι ιδιόζουσα ψυχική κατάσταση που δεν συντελείται απόλυτα στην περιοχή τού συνειδητού βίου τού ανθρώπου και δεν αποτελεί, απλά, τρόπο συμπεριφοράς, έστω και αν αυτός κοινωνικά θεωρείται ιδανικός. Ως εκ τούτου, οι πηγές τής θρησκευτικότητας βρίσκονται στην απόλυτη πίστη τού ανθρώπου και πέραν από την ανθρώπινη λογική, χωρίς κατ' ανάγκην να είναι παράλογες : « τα υπερβαίνοντα λογισμόν, πίστεως δείται μόνης » (Ιωάννης Χρυσόστομος). Το θρησκευτικό φαινόμενο, έχει απόλυτη αξία, γιατί το ανθρώπινο πνεύμα αναζητά την ένωσή του με τον Θεόν, ως πηγήν απόλυτης τελειότητας. Γι' αυτό και έχει λυτρωτική δύναμη επί της ανθρώπινης ψυχής, η οποία δύναμη, οδηγεί την ψυχή, διά της πίστεως, στους ιδανικούς και υπερβατικούς κόσμους τών αιώνων αξιών.

Το θρησκευτικό φαινόμενο, προϋποθέτει ρίγος τού μυστηρίου και προσδοκία του θαύματος, τα οποία και αποκαλούνται « τρίτη διάσταση ». Προϋποθέτει με άλλους λόγους, υπέρβαση τού επιστητού και δίνεται στον άνθρωπο ως θείο δώρημα με την απόλυτη εφησύχηση τής ψυχής του.

Συνοπτικά, επομένως, μπορεί να λεχθεί ότι οι θρησκείες αναφέρονται στην σχέση τών ανθρώπων με τον Θεόν. Απευθύνονται στην ψυχή τών ανθρώπων και προϋποθέτουν απόλυτη πίστη και υπέρβαση πέρα από την λογική. Έχουν λατρευτικό χαρακτήρα, που εκφράζεται με διάφορους τρόπους. Καθορίζουν, τέλος, ρητώς συγκεκριμένο κώδικα Ηθικής, ο οποίος δεν επιδέχεται κανένα συμβιβασμό ή αλλαγή, ούτε κριτική και θεραπεύονται διά μέσου ενός Ιερατείου – αυθεντίας.

Αντιθέτως, ο Τεκτονισμός, σύμφωνα με το άρθρο 2 (εδ. ΙΙΙ) τού Καταστατικού Χάρτη τής Μεγάλης Στοάς τής Ελλάδος, « δεν είναι θρησκεία, ούτε πολιτικός οργανισμός, δι' ό και αυστηρώς αποκλείει πάσαν εν ταις Στοαίς συζήτησιν επί θρησκευτικών ή πολιτικών ζητημάτων και δεν μετέχει των επ' αυτών αγώνων. Σέβεται την εις ήν έκαστος Τέκτων ανήκει θρησκείαν, την αθανασία τής ψυχής και τηρεί απόλυτον ανοχήν προς πάσαν θρησκευτική δοξασία ». Για τον λόγον αυτόν χρησιμοποιεί την γενική ονομασία τού Μεγάλου Αρχιτέκτονος τού Σύμπαντος (Μ.Α.Τ.Σ.) προκειμένου να περιληφθεί σ' αυτήν, όλο το φάσμα των μονοθεϊστικών, κυρίως, θρησκείων που πρεσβεύουν στον ένα Θεό Πατέρα και Δημιουργό τού Κόσμου.

Εξ άλλου, στο ίδιο άρθρο τού Καταστατικού Χάρτη αναφέρεται ότι « ο Ελευθεροτεκτονισμός, ως φιλοσοφικός, προοδευτικός και φιλανθρωπικός αποσκοπεί την ηθικήν και πνευματικήν βελτίωσιν τών μελών του διά της αυτογνωσίας, της ερεύνης τής Αληθείας, της Αλληλεγγύης και της εφαρμογής τών αρχών τής τεκτονικής ηθικής. Εργάζεται δε αδιαλείπτως υπέρ της προόδου και της ηθικής και πνευματικής ανορθώσεως τής Ανθρωπότητος διά της ειρηνικής και βαθμιαίας ανυψώσεως του Ατόμου ».

Δεν καθορίζει όμως, ο Τεκτονισμός, συγκεκριμένο « Κώδικα Ηθικής », ούτε κατέχει ως αλάθητο κριτήριο, « την Θεϊαν εντολήν ».

Η ηθική διαπαιδαγώγηση των Τεκτόνων είναι έργο ατομικό. Πηγάζει από την συνεχή προσωπική πνευματική τους άσκηση στα τεκτονικά Εργαστήρια, προκειμένου αυτοί να καταστούν κρείττονες όχι των άλλων ανθρώπων, αλλά του ιδίου του εαυτού τους. Σύμφωνα με τα τεκτονικά τυπικά : «Ηθική είναι η επιστήμη η βασιζόμενη επί της ανθρωπίνης διανοήσεως. Είναι η επιστημονική απόδειξις τής συνειδήσεως και μας διδάσκει τα καθήκοντα και την ητιολογημένην χρήσιν τών δικαιωμάτων μας. Εισδύει εις τα ενδόμυχα συναισθήματα τής καρδιάς, όπως εξασφάλιση τον θρίαμβον του λόγου και της αρετής. Η ηθική δέον να αποβλέπει εις την εξυπηρέτησιν τού συνόλου». Γενικά, ο Τεκτονισμός δεν υπεισέρχεται σε δογματικές θέσεις ή απόψεις, «ως ύπατον αγαθόν ο ελεύθερος Τέκτων θεωρεί την ελευθερίαν τής σκέψεως και της συνειδήσεως (άρθρον 2 εδ. II Καταστατικού Χάρτη), και, επομένως, ρητώς ορίζεται ως εξωθρησκευτικός θεσμός.

Αποσκοπεί δε στην αυτοβελτίωση τού ενηλίκου ανδρός, ο οποίος, κατ' άλληγορικόν τρόπον καθίσταται, έτσι, ένας κατεργασμένος λίθος τον οποίον ο Τέκτων προσφέρει για την ανέργερση ενός τελειοποιημένου κοινωνικού οικοδομήματος. Η επιδιωκόμενη από τον Τεκτονισμό ηθική και πνευματική βελτίωση τών μελών του δεν υπερβαίνει το λογισμό, και γι' αυτό δεν στηρίζεται σε θρησκευτική πίστη.

Η προσέγγιση τής Αλήθειας, συντελείται διά μέσου τής λογικής, η οποία, όμως, ελέγχεται από την ηθική.

Η απάντηση τού νέου Τέκτονος όταν ερωτάται :

«Επαρκεί η διάνοια όπως διακρίνει το αληθές εκ του ψεύδους ;»

Είναι : « Ναι, όταν διευθύνει αυτήν ηθική υγιής ».

Για τον Τεκτονισμό η πίστη στην ύπαρξη τού Θεού (και όχι πίστη σε ένα συγκεκριμένο Θεό) είναι προϋπόθεση εισδοχής και κατοχυρώνεται με καταστατικές διατάξεις. Κατ' αυτόν τον τρόπον, ο Τεκτονισμός απορρίπτει μεν κάθε υλιστική θεώρηση τής δημιουργίας τού ανθρώπου, η οποία θα παρεμπόδιζε την διαχρονική προσπάθεια τού Τέκτονος διά την ηθική του βελτίωση και για την ανιδιοτελή προσφορά του προς το κοινωνικό σύνολο. Συνάμα, όμως, ο Τεκτονισμός εφαρμόζει την ανεξιθρησκεία, προκειμένου να αποφύγει αντιθέσεις που αφορούν τις ατομικές θρησκευτικές και λατρευτικές πεποιθήσεις τών επί μέρους μελών του και γι' αυτό απαγορεύει τις συζητήσεις επί θρησκευτικών θεμάτων εντός των Στοών.

Εξ' άλλου, είναι γνωστό, ότι ο Τεκτονισμός προσδέχεται μόνον άνδρες ελευθέρους και χρηστοήθεις, ανεξαρτήτως όμως καταγωγής, κοινωνικής θέσεως, φυλής, εθνικότητας και θρησκεύματος, οι οποίοι πρέπει να έχουν ενηλικιωθεί προ της εισδοχής τους στον Τεκτονισμό.

Ο Τεκτονισμός, εξ άλλου, απαρτίζεται από επί μέρους Στοές, η ίδρυση, η οργάνωση και η λειτουργία των οποίων διέπονται από τον Γενικό Κανονισμό και τα τεκτονικά τυπικά.

Οι Στοές «διοικούνται υπό Τεκτόνων δι' ωρισμένον χρόνον προς τούτο εκλεγομένων» – άρα δεν μπορεί να υπάρξει ούτε Ιερατεϊόν – και « η Γενική Συνέλευσις » είναι η υπερτάτη βουλευομένη Αρχή στην διοίκηση τού Συμβολικού Ελληνικού Ελευθεροτεκτονισμού, αποτελουμένη από τους αιρετούς Αντιπροσώπους των Στοών, εκλεγομένων ανά τριετίαν». (άρθρα 6-10 του Καταστατικού Χάρτη τής Μεγάλης Στοάς τής Ελλάδος).

Γενικά εγκυκλοπαιδικά συγγράμματα ανεγνωρισμένου κύρους, αλλά άσχετα προς τον Τεκτονισμό, αναγνωρίζουν, ότι αυτός αποτελεί : « κίνημα που αυτοχαρακτηρίζεται αδελφότητα, έχει εξαπλωθεί διεθνώς, αποτελείται από μια ανδρική κοινότητα, οργανωμένη σε στοές, και έχει στόχο την έρευνα, την προαγωγή τού καλού τής ανθρωπότητας, με κριτήρια μίας φυσικής ηθικής, εμπνευσμένης από το Δυϊσμό, ως και με την συνειδητή άσκηση τής πολιτιστικής και της θρησκευτικής ανοχής στο πνεύμα ενός ουμανιστικού ιδανικού » (Εγκυκλοπαίδεια Θρησκειών, εκδώσεις Αλκυών Τ. 4ος σελ. 469). Επίσης ότι : « Η εξάπλωσις τού Τεκτονισμού ανά σύμπαντα τον κόσμον εδημιούργησε δι' αυτόν αντιπάλους, ών άλλοι ωθούνται εκ πολιτικών, άλλοι δε εκ θρησκευτικών λόγων. Εις τους πρώτους καταλέγονται οι δυνάσται, οι οποίοι υπέθεσαν ότι η αδελφότης των Τεκτόνων επιδιώκει την ανατροπήν των. Μεταξύ των δευτέρων, θεωρούντων τον Τεκτονισμόν ως θρησκευτικήν αίρεσιν καταλέγεται ιδιαίτατα η Καθολική Εκκλησία...

Εν τη πραγματικότητι, ο Τεκτονισμός, θεσμός ελευθέρων ανθρώπων, δεν αναμειγνύεται εις ζητήματα συνειδήσεως και επιτρέπει στα μέλη του απόλυτον ελευθερίαν εις τα θρησκευτικά ζητήματα, απαγορεύει, όμως, ρητώς και απαρεγκλίτως πάσαν πολιτικήν ή θρησκευτικήν συζήτησιν εντός των Στοών ». (Εγκυκλοπαίδεια Λεξικό Ελευθερουδάκη, Τ. 12ος σελίς 72-73).

Κατά συνέπειαν, τόσον η διάρθρωση και η διοικητική δομή τού Τεκτονισμού, οι ρητοί περιορισμοί που τίθενται για την εισδοχή των μελών του, η αυστηρή απαγόρευση τού προσηλυτισμού και των συζητήσεων επί θρησκευτικών θεμάτων, αλλά και το είδος και η μέθοδος τής ηθικής διαπαιδαγώγησης των Τεκτόνων, όσον και η παντελής απουσία τεκτονικού δόγματος και η απόλυτη εφαρμογή τής ανεξιθρησκείας, κάθε άλλο παρά, οποιουδήποτε τύπου, θρησκεία υπονοούν ή θυμίζουν.

Επομένως, πρόδηλο και πασιφανές καθίσταται, ότι ο Τεκτονισμός όχι μόνον δεν είναι θρησκεία, αλλά στερείται και οιουδήποτε θρησκευτικού χρώματος.

Νικόλαος Βουργίδης
πρώην Μέγας Διδάσκαλος